

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Högelidsskolan F-6 med fritidshem

Läsår 2023/2024

**Antagen
Mariestad
2023-10-31**

Typ av styrdokument: Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Beslutsinstans: Rektor Högelidsskolan F-6

Datum för antagande: 2023-10-31

Diarienummer:

Dokumentet gäller för: Högelidsskolan F-6

Giltighetstid: 2023-2024

Tidpunkt för aktualisering: Hösttermin 2023

Dokumentansvarig: Rektor Tomas Ärlevik

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**
Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	7
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	7
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	8
3.1 Metod/kartläggning	8
3.2 Kränkande behandling	8
3.3 Sexuella trakasserier	9
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	10
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	13
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	14
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	14
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	15
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	15
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	16
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	17
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	18
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	18
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	18
6 Referenser.....	19
7. Bilagor.....	20
7.1 Definitioner.....	20
7.2 Lagstiftning och styrdokument	22
7.3 Anmälningsskyldighet	23

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Högelidsskolan F-6:s plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor på Högelidsskolan F-6 ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Högelidsskolan F-6	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Upprätta gemensamma rutiner i arbetslaget för arbetet med trygghet och studiero	Augusti med uppföljningar lett av förstelärare	Pedagoger/rektor/förstelärare	Ja
Klassråd regelbundet	Starten av läsåret samt sträcker sig över hela läsåret	Pedagoger	Ja inför elevråd
Elevråd	2-3 gånger per termin	Rektor	Ja
Samlingar med värdegrundsdiskussioner	Veckovis med stöd av värdegrundskort	Fritidspedagoger	Ja
Rastbodar med lekmaterial för aktiva raster	Måndag-fredag	All personal	Inte på alla raster.
Värdegrundsdiskussioner samt belysa diskrimineringsgrunderna	1 gång per läsår	Trygghetsteamet ansvarar för att ta fram ett förenklat	Ja

		material till klasserna.	
Friskvårdsvecka	En vecka per termin	Arbetslag F-3 och 4-6	Ja
Diskussioner kring självkänsla för åk.6	Enligt framtaget årshjul för främjande arbete	Kurator och förebyggare	Nej genomfördes inte
Integrering av elever från grundsärskolan i idrott	Hela läsåret	Rektor och pedagoger	
Öka vuxennärvaron i omklädningsrum och där högstadiet möter yngre elever t.ex. vid stora matsalen	Hela läsåret	Pedagoger/ elevassistenter	Ja Inte heltäckande i alla åk
Föregående läsårs förebyggande åtgärder på Högelidsskolan F-6	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Rastvärdssystem med fler rastvärdar ute på skolgården. Samtliga ska bära reflexväst.	Hela läsåret	Pedagoger/ elevassistenter	Delvis
Vuxennärvaro där barnen finns för att guida i det sociala samspelet och uppmärksamma positiva beteenden främst på rasterna.	Hela läsåret	Pedagoger/ elevassistenter	Delvis
Se till att ingen elev är ensam på rasten genom att erbjuda fler aktiviteter med rastbodnar.	Hela läsåret	Pedagoger/ elevassistenter	Delvis
Jobba med tillgänglig lärmiljö i klassrummen som en trygghetskapande åtgärd	Hela läsåret	Rektor/pedagoger/elevhälsa	Ja
Levande diskussioner om konflikter/kränkningar/diskrimineringar.	På arbetslag	Rektor/pedagoger/elevhälsa/arbetslagsledare	Delvis

2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Rektor ansvarar för att ärenden rörande kränkning/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier rapporteras till huvudmannen.

Totalt 18 st under läsåret 22/23 vilket är 11 st färre än föregående läsår. Av de 18 kränkningsanmälningar som gjorts under läsåret har det varit lika många pojkar som flickor som varit utsatta. Utsatt elev är jämnt fördelat mellan pojkar och flickor men vi ser att 3/4 av utsättare är en pojke. De rapporterade kränkningarna är fördelade mellan åk 2 till 6.

Kategori av kränkning är fysisk 6st och verbalt 5st.

Kränkningarna sker främst på rast men även i samband med lektion.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Vi har haft återkommande klass- och elevråd där eleverna har fått framföra sina åsikter i olika frågor och även haft beslutsmandat. Vi har använt klass- och elevråd till att bland annat utvärdera och följa upp våra olika åtgärder och insatser som t.ex. rastvärdarnas områden, användandet av reflexvästar och våra rastbodnar.

Klassrumsregler, ordningsregler och matsalsregler har diskuterats och upprättats i samförstånd. Till grund för dessa ligger värdegrundsdiskussioner som förs dagligen i klassrummen och samlingar på fritids där man använder värdegrundskort samt filmer för att lyfta hur vi är mot och ser på varandra. Elevhälsan har föregående läsår jobbat till viss del utifrån det framtagna årshjulet gällande främjande arbete i berörda klasser. Elevhälsan har vid behov tillsammans med pedagogerna jobbat förebyggande kring saker, situationer och frågor som varit aktuellt för elevgrupper och klasser. På grund av vakanser inom elevhälsan har inte alla planerade insatser genomförts enligt årshjulet.

Vi använder våra klass- och elevråd som bollplank i upprättandet av våra planer. Vi ser en vits i att eleverna får vara med att påverka och utveckla skolans arbete och att deras åsikter är en viktig del och värderas högt.

Vi gick igenom de olika diskrimineringsgrunderna i samtliga årskurser i samband med implementeringen av Planen mot diskriminering och kränkande behandling. Varje årskurs kunde åldersanpassa presentationsmaterialet beroende på ålder.

Under Friskvårdsveckan för F-3 valde pedagogerna att ha en schemabrytande aktivitet om dagen för att kunna behålla så många rutiner och strukturer som möjligt. Syftet med veckan var att belysa vikten av att röra på sig och prata om faktorer för att må bra samt att genomföra aktiviteter som väver in detta. Upplevelsen från personalen är att det krävs mycket planering innan men att en klar majoritet av eleverna verkligen uppskattar veckans innehåll.

Under vårterminen hade mellanstadiet planerade rastaktiviteter för eleverna på en av dagens raster där en vuxen hade ansvar för genomförande.

Aktiviteterna var uppskattade och antalet konflikter minskade.

Den utökade vuxennärvaron på raster och i omklädningsrum har lett till att mindre oro upplevs. Resurspersoner används för att minimera orosmoment kring förflyttningar och miljöer där de möter högstadiel elever. Rastvärdssystemet har setts över och personalen rör sig kring de platser som eleverna pekat ut som oroliga. De flesta i personalen har reflexvästar på sig vilket medfört att eleverna lättare kan se var de vuxna finns.

Vi har under läsåret organiserat så att vi har rastbodrar öppna på några raster så att eleverna ska kunna erbjudas fler aktiviteter. Kring dessa rastbodrar har det funnits fritidspedagoger som hjälper eleverna att delta i fler lekar. När rastbodarna är öppna finns alltid personal tillgängliga för eleverna.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

De risker och hinder i verksamheten enheten har identifierat har framkommit via enkäter, observationer, samtal, trygghetsvandringar samt analys från föregående års plan.

3.2 Kränkande behandling

Risker för kränkande behandling samt hinder i verksamheten	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p><i>Nya och blandade elevgrupper</i></p> <p>I skolstart i fsk, vid stadiabyte och nyinflyttade elever möts nya elever och lärare. I dessa grupprocesser kan det finnas risk för kränkningar och trakasserier.</p>	<p>I sin lära känna-process i samband med skolstart finns det osäkerhet kring det nya och kring attityder vilket vi tänker grundar sig i att de inte riktigt vet vad som väntar på ny skola eller ny klass samt att de inte känner alla sina nya klass- och skolkamrater. I vissa fall, där elev och lärare inte lyckas skapa en förtroendefull relation, finns en högre risk för ohälsa och kränkningar.</p>

<p><i>Raster och mellanrum</i></p> <p>Under raster och fria aktiviteter samt i omklädningsrum finns det en risk att elever tar till negativa attityder/kränker eller trakasserar annan/andra elev/elever.</p>	<p>I skapandet av nya grupperingar har barnen kommit olika långt i sin utveckling i socialt samspel. Detta medför att vissa barn behöver handledning av vuxna för att lyckas. Det är ibland en utmaning för våra elever som i sin osäkerhet tar till negativa redskap i det sociala samspelet.</p>
<p><i>Samsyn om rutiner</i></p> <p>Om personal inte lyckas hålla det som de överenskommit i till exempel plan mot trygghet och studiero faller då de regler och rutiner vi satt för att säkra upp trygga elevgrupper. Utifrån detta så finns det då en risk att elever tar till negativa attityder samt att man ges utrymme att kränka och/eller trakassera annan/andra elev/elever.</p>	<p>Det kan finnas olika orsaker till svårigheter att upprätthålla samsyn/överenskommelser i personalgruppen, såsom tolkningar, upplevd arbetsbelastning, eller egna värderingar. Vi behöver fortsätta arbetet med att vuxenvärlden ska hålla ihop om det som överenskommit samt att regler och rutiner följs. Detta gör vi i år med uppföljningar i tripplarna där plan mot trygghet och studiero utvärderas kontinuerligt.</p>

3.3 Sexuella trakasserier

<p>Risker och hinder för sexuella trakasserier</p>	<p>Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks</p>
<p><i>Sexuella trakasserier</i></p> <p>Redan i yngre åldrar finns risker att elever använder ord, uttryck och handlande som kränker en annan elev sexuellt. Det kan vara ex tafs, skicka</p>	<p>Barn lär sig ord och uttryck från sin omgivning både i hemmet, sociala medier, nätet filmer med mera och tar med sig detta till skolan.</p> <p>Vårdgrundsdiskussioner förs dagligen utifrån ålder för att motverka detta.</p>

bilder, kommentarer, anspelningar eller jargonger.	Ämnet behöver fortsätta diskuteras utifrån medvetet arbete med normer och värdegrund.
--	---

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>Skämt och nedsättande kommentar utifrån stereotypa könsbilder.</p>	<p>Stereotypa könsbilder finns fortfarande i elevernas miljö både i och utanför skolan. I skolan behöver vi diskutera kring dessa könsbilder för att undvika diskrimineringar och trakasserier gällande kön.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Omklädningsrummen är uppdelade utifrån biologiskt kön som kille och tjej vilket kan få konsekvenser för den enskilde eleven.</p>	<p>Indelning av elever i traditionella kill- och tjejgrupper, samt traditionellt utformade omklädningsrum kan få konsekvenser för den elev som inte upplever sig falla inom dessa normer.</p> <p>Det är något vi behöver diskutera vidare utifrån könsnormer och ta hänsyn till när vi väljer att dela upp elever utifrån kön.</p> <p>Vi kan erbjuda enskilda omklädningsrum för ett fåtal elever som inte känner sig bekväma/trygga i att byta om med andra elever.</p>
<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>Stereotypa föreställningar om etniska och religiösa grupper som eventuellt</p>	<p>Stereotypa föreställningar om olika grupper kan verka direkt eller indirekt diskriminerande på individen. Skolan är en del av samhället och omfattas av i stort samma normer som samhället i övrigt. Skolan måste därför aktivt arbeta för att</p>

<p>uttrycks på skolan samt inom media och läromedel.</p> <p>Modersmåslärare och studiehandledare finns inte på alla språk i kommunen vilket kan få konsekvenser för den enskilde eleven.</p>	<p>medvetandegöra dessa normer samt arbeta för att motverka fördomar och stereotyper kring olika etniska och religiösa grupper. Där ingår att kritiskt granska och diskutera hur människor och grupper presenteras och framställs i våra läromedel och i media.</p> <p>Som skola erbjuder vi studiehandledning och modersmålsundervisning.</p>
<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Skolans verksamhet är anpassad utifrån kristendomens högtider och traditioner. Detta kan få konsekvenser för den enskilde elever som tillhör andra religioner och trosuppfattningar vid t.ex. fastaperioder, bönestunder och specialkost.</p>	<p>Svensk skola anpassas efter kristen tro och svenska traditioner vilket sätter ramarna för möjligheterna att anpassa verksamheten till andra trosuppfattningar och religioner. Detta kan ibland skapa svårigheter för elever med annan religion eller trosuppfattning.</p> <p>Skolan erbjuder alternativ kost för de som är i behov av det.</p>
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>Klassrummen i nuvarande fysiska utformning ger inte alltid en lärmiljö som passar alla. T.ex. har alla klassrum inte tillgång till grupprum.</p> <p>Gruppernas storlekar kan vara en riskfaktor för elever som behöver anpassat sammanhang.</p> <p>Personalomsättning kan innebära minskad kunskap om funktionsnedsättning, bemötande och behov.</p>	<p>Högelidsskolan är byggd i etapper med olika tillbyggnader och reoveringar genom åren. Byggnaden i sig och undervisningslokalernas utformning sätter vissa ramar för hur vi kan utforma utbildningen vilket ibland försvårar möjligheten att säkerställa en tillgänglig utbildning för alla.</p> <p>Vi ser vikten av kompetens, kontinuitet och att sprida kunskap inom personalgruppen.</p> <p>Vi delar lokaler med en Anpassad grundskola vilket leder till att våra elever redan från förskoleklass blir vana med att träffa på och umgås med barn med olika fysiska, psykiska och intellektuella förutsättningar.</p>

<p>Sexuell läggning</p> <p>I språkbruk bland elever använder man ibland sexuell läggning som ett skällsord (bög, homo, osv).</p>	<p>Skolan är en del av samhället och omfattas av i stort samma normer och hyser samma fördomar som samhället i övrigt. Skolan måste därför aktivt arbeta för att medvetandegöra dessa samt arbeta för att motverka fördomar och stereotypa attityder kring sexuell läggning. I skolans verksamhet problematiseras inte normer och vissa ord/begrepp (t ex ”normal”) i tillräcklig hög grad.</p> <p>Vi behöver i högre grad kritiskt granska våra egna föreställningar och normer och utifrån detta även diskutera hur människor och grupper presenteras och framställs i våra läromedel och i media. Vidare behövs aktivt arbete kring språkbruk och tydliggörande av ramarna för vad som är accepterat och inte.</p>
<p>Ålder</p> <p>Risksituationer kan uppstå på raster då äldre elever försöker ändra regler eller förutsättningar till sin egen fördel.</p>	<p>I fria aktiviteter händer det att de äldre eleverna försöker styra de yngre. Det är ytterst viktigt att rastvärdarna är aktiva och förhindrar åldersdiskriminering.</p> <p>Vid basketplanen utanför högstadiet möts yngre och äldre elever. Viktigt att se över rastvärdarnas ansvarsområden.</p>

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Högelidsskolan F-6	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Upprätta gemensamma rutiner i arbetslaget för arbetet med trygghet och studiero	Augusti med uppföljningar lett av arbetslagsledare under läsåret	Pedagoger/rektor/arbetslagsledare
Klassråd regelbundet	Starten av läsåret samt sträcker sig över hela läsåret	Pedagoger
Elevråd	En gång per månad under hela läsåret.	Rektor
Mariestads hälsosamtalsmodell	F-klass, åk 2 och åk 4 En gång per läsår	EHT
Samlingar med värdegrundsdiskussioner	Veckovis med stöd av värdegrundskort	Fritidspedagoger
Rastbodas med lekmaterial för aktiva raster	Måndag-fredag	All personal
Värdegrundsdiskussioner samt belysa diskrimineringsgrunderna	1 gång per läsår	EHT ansvarar för att ta fram ett förenklat material till klasserna.
Friskvårdsvecka	En vecka per termin	Arbetslag F-3 och 4-6
Integrering av elever från anpassade grundskolan i idrott	Hela läsåret	Rektor och pedagoger
Planerade förebyggande åtgärder på Högelidsskolan F-6	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Öka vuxennärvaron i omklädningsrum och där högstadiet möter yngre elever t.ex. vid stora matsalen	Hela läsåret	Pedagoger/elevassistent

Rastvärdssystem med fler rastvärdar ute på skolgården. Samtliga ska bära reflexväst.	Hela läsåret	Pedagoger/elevassister
Vuxennärvaro där barnen finns för att guida i det sociala samspelet och uppmärksamma positiva beteenden främst på rasterna.	Hela läsåret	Pedagoger/elevassister
Se till att ingen elev är ensam på rasten genom att erbjuda fler aktiviteter med material från rastbodarna.	Hela läsåret	Pedagoger/elevassister
Jobba med tillgänglig lärmiljö i klassrummen som en trygghetsskapande åtgärd	Hela läsåret	Rektor/pedagoger /elevhälsa
Levande diskussioner om konflikter/kränkningar/diskrimineringar.	På arbetslag	Rektor/pedagoger /elevhälsa/arbetslagsledare

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Planen går igenom i klasserna och därefter på elevråd tillsammans med rektor och biträdande rektor. Vid klassråd diskuteras de olika diskrimineringsgrunderna samt vad som är kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

4.2 Medarbetares delaktighet

Planen skickas ut på remiss till samtliga i personalen innan den antas. Utvärdering av föregående års plan ska genomföras i slutet av läsåret.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Planen läggs ut på hemsidan och Unikum vilket leder till att möjlighet för återkoppling och synpunkter finns. Vårdnadshavare informeras om planen samt deras möjlighet att ha synpunkter via Unikum i samband med publiceringen.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

6. Ytterst ansvarig för att inga elever eller vuxna på skolan diskrimineras, kränks eller trakasseras är rektor. För att uppnå målet att alla behandlas väl och lika behöver alla på skolan känna ansvar för att uppmärksamma och rapportera diskriminering och kränkning. Eleverna gör det efter förmåga, för de anställda vuxna är det en skyldighet.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	Den som är på plats/all personal har ansvar
2.	Meddela barnens/elevs mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever Bedöm om samtalet behöver ske omgående, vid nästa rast, eller innan dagen är slut	Mentor, vid behov ta hjälp av personal som ingripit
4.	Vid misstanke om kränkning: följ stegen under rubriken 5.2	Mentor, vid behov ta hjälp av personal som ingripit
5.	Bestäm tid för uppföljning med inblandade elever (ca en vecka senare).	Mentor
6.	Dokumentera händelsen i elevlogg	Mentor, vid behov ta hjälp av personal som ingripit
7.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor, vid behov ta hjälp av personal som ingripit

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/ information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via Drafit ”Kränkningsanmälan barn och elev”	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om en eventuell kränkning
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentor.	Anmälaren
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Mentor, vid behov ta hjälp av personal som anmält
4.	Utredning påbörjas	Rektor delegerar ärendet
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Mentor, vid behov ta hjälp av personal
7.	Bedömning, kränkning eller inte kränkning	Rektor i dialog med mentor
8.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Mentor efter dialog med rektor
9.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Mentor vid behov ta hjälp av personal
10.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Mentor i dialog med rektor
11.	Om kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor

12.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor
-----	--	--------

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Anmäl ärendet i Drafit.	Den personal som uppmärksammat händelsen eller eventuellt fått information om en eventuell kränkning
3.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Samtal med berört barn (utifrån mognad)/elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor
6.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
8.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor

9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
10.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera respektive avdelningschef.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera avdelningschef för grundskolan.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera avdelningschef för grundskolan.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6 Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
 - Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
 - Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
 - FN:s barnkonvention
 - Skollagen (2010:800)
 - Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
 - Socialtjänstlagen (2001:453)
-

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Utbildningsförvaltningen/Elevhälsa.